

Quickscan natuurtoets Euroweg, Hasselt

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het
kader van natuurwet- en regelgeving*

- definitief -

ecogroen advies

in opdracht van
Witpaard

Colofon

Titel Quickscan natuurtoets Euroweg Hasselt

Subtitel Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode 14-124

Status definitief

Datum 31 juli 2014

Auteur(s) M.A. (Martin) Heinen

Eindredactie M. (Marco) van der Sluis

Veldonderzoek M. (Marco) van der Sluis

Opdrachtgever Witpaard

ecogroen advies
is een onafhankelijk
advies- en ingenieursbureau
gespecialiseerd in
ecologisch onderzoek & natuurontwikkeling

Emmastraat 16, 8011 AG Zwolle

038 423 64 64

www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2014)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status:

Heinen, M. A. (2014). Quickscan natuurtoets Euroweg Hasselt. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 14-124. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek	1
1.2	Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet	1
2	Gebiedsbescherming	1
2.1	Natuurbeschermingswet	1
2.2	Ecologische hoofdstructuur	4
2.3	Overige natuurgebieden	4
2.4	Eindconclusies gebiedsbescherming	5
3	Flora- en faunawet	6
3.1	Onderzoeksmethode	6
3.2	Flora	6
3.3	Vleermuizen	6
3.4	Grondgebonden zoogdieren	7
3.5	Broedvogels	7
3.6	Amfibieën	8
3.7	Overige soortgroepen	8
3.8	Eindconclusies Flora- en faunawet	8
4	Geraadpleegde bronnen	9

Bijlagen

- 1 - Samenvatting natuurwetgeving

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

In opdracht van Witpaard heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de beoogde aanleg van de Euroweg in Hasselt.

De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet. Het onderzoek is gebaseerd op een veldbezoek op 24 april 2014 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Effectbeoordeling Gebiedsgerichte natuurbescherming

Op basis van de ligging van het plangebied en de aard van de ruimtelijke ingrepen wordt ingeschat dat de beoogde plannen geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige gebieden vallende onder de Natuurbeschermingswet of natuur buiten de EHS. Een onderzoek naar stikstofdepositie zal dit definitief moeten uitsluiten (kwantificeren). Aan de hand van de resultaten van in dit rapport beschreven (voor)onderzoek worden geen knelpunten verwacht.

Effectbeoordeling Beschermde soorten

- Er zijn geen beschermde of bedreigde planten in het plangebied aanwezig of te verwachten;
- Er wordt geen schade verwacht aan vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en/of foerageergebied van vleermuizen;
- In het gehele plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten te verwachten. Aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren is niet binnen of in de directe omgeving van het plangebied aangetoond of te verwachten;
- In het plangebied is een aantal algemene broedvogels van open agrarisch gebied broedend te verwachten. In het zanddepot aan de oostzijde van het tracé is een beginnende oeverwaluwkolonie aanwezig. Aanwezigheid van broedvogels waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is, wordt in of in de directe omgeving van het plangebied niet verwacht;
- In de aanwezige (droge) watergangen in het plangebied is overwintering te verwachten van enkele algemene en laag beschermde amfibieën. Ook op andere plaatsen binnen het gehele plangebied zijn overwinteringsplaatsen voor amfibieën aanwezig. Zwaarder beschermde amfibieën worden niet verwacht;
- Er zijn geen reptielen, vissen en beschermde ongewervelden aangetroffen en/of te verwachten. Geschikte biotopen voor deze soortgroepen ontbreken.

Eindconclusies en aanbevelingen

- Zolang de oeverwaluwkolonie bewoond is, mag het zanddepot niet worden afgegraven en dient hiermee te worden gewacht tot het einde van het broedseizoen (circa half september);
- Voor alle vogels geldt overigens dat werkzaamheden die in gebruik zijnde broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen altijd voorkomen dienen te worden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Het ontzien van broedvogels is voor de meeste soorten mogelijk door de uitvoering in elk geval te starten in de periode voor half maart en na half juli;
- Bij de beoogde plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën verloren gaan. Om schade aan deze soorten te minimaliseren is het wenselijk - indien de planning van de activiteiten dit toelaat - werkzaamheden in het plangebied zoveel mogelijk uit te voeren in de periode september-december (mits vorstvrij).

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING VAN DIT ONDERZOEK

In opdracht van Witpaard heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de realisatie van de Euroweg in Hasselt.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage I.

1.2 HUIDIGE SITUATIE EN VOorgenomen ONTWIKKELINGEN

Het plangebied is gelegen ten zuidwesten van Hasselt (zie figuur 1.1, op de volgende pagina). Het plangebied bestaat uit grasland en braakliggend terrein dat wordt doorsneden door enkele droge sloten. De beoogde plannen bestaan uit het realiseren van de Euroweg als verbindingsweg tussen de Randweg in Hasselt en de Werkerlaan (de provinciale weg N331 tussen Zwolle en Hasselt). De twee uiterste delen van de weg zijn al gerealiseerd.

1.3 ALGEMENE OPZET

De voorliggende quickscan natuurtoets is gebaseerd op één locatiebezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 3 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op gebiedsgerichte natuurbescherming (hoofdstuk 2) beschermde soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

Figuur 1.1 Globale ligging van het plangebied (rode lijn). De groene delen zijn al gerealiseerd (Bron kaartondergrond: Bing Maps).

2

Gebiedsbescherming

2.1 NATUURBESCHERMINGSWET

*In de **Natuurbeschermingswet 1998** (Nb-wet) is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermde Natuurmonumenten ondergebracht. Bij ingrepen of activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden dient beoordeeld te worden of significant negatieve effecten kunnen optreden op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Het plangebied ligt op een afstand van circa 170 meter van Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Het betreft een uitwerkingsgebied ontwikkelopgave Natura 2000, wat concreet betekent dat hier uitbreidingsdoelen voor habitattypen of leefgebieden vanuit het beheerplan Natura 2000 gepland zijn. Welke dit zijn, is nog niet bekend. Voor dit Vogel- en Habitatrichtlijngebied zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor zeven habitattypen, twee habitatsoorten, vijf broedvogels en zeven niet broedvogels (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1 Soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn opgesteld binnen Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht.

Code	Habitattypen
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
H6120	*Stroomdalgraslanden
H6410	Blauwgraslanden
H6430A	Ruigten en zomen (Moerasspirea)
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (Glanshaver)
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (Grote vossenstaart)
H91F0	Droge hardhoutooibossen
Code	Habitatsoorten
H1134	Bittervoorn
H1149	Kleine modderkruiper
Code	Broedvogels
A021	Roerdomp
A119	Porseleinhoen
A122	Kwartelkoning
A197	Zwarte Stern
A298	Grote karekiet
Code	Niet broedvogels
A037	Kleine zwaan
A041	Kolgans
A050	Smient
A054	Pijlstaart
A056	Slobeend
A125	Meerkoet
A156	Grutto

Effectbeoordeling

Op basis van de verspreiding van habitats en soorten, de effectenindicator (Broekmeyer 2005 en 2010, Ministerie van LNV 2008a en Ministerie van EZ 2013) en de aard en omvang van het voorliggende project, is beoordeeld welke mogelijke effecten op het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht kunnen optreden en of uitgebreider onderzoek nodig is. Onderstaand wordt hier nader op ingegaan.

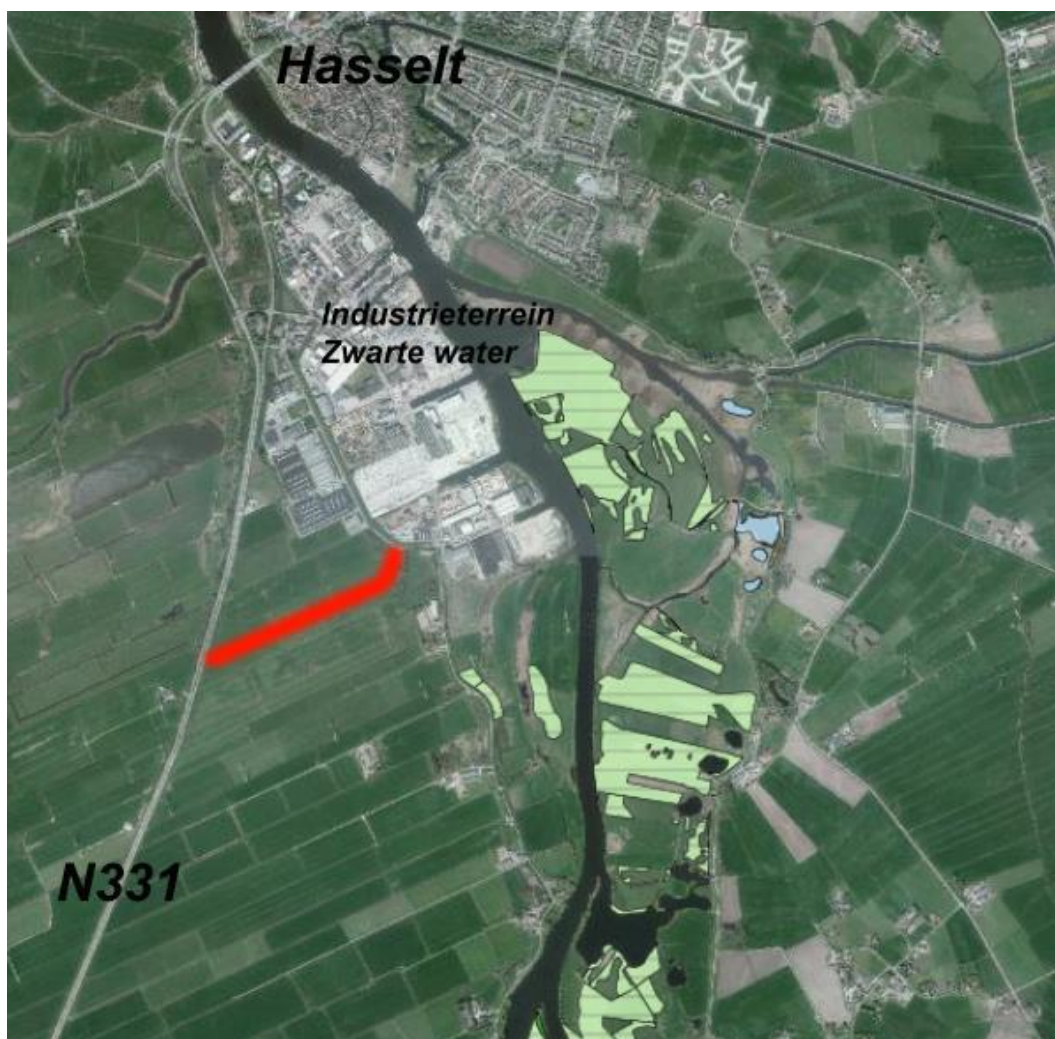
Habitattypen

In de digitale Atlas van Overijssel is de meest recente habitattypenkaart van het Natura 2000-gebied te raadplegen. Op basis van deze kaart blijkt dat in de omgeving van de nieuwe ontsluitingsweg het habitatype Glanshaver en vossenstaarthooilanden (subtype B, Grote vossenstaart) ligt en aan de overzijde van het Zwarte water liggen enkele plassen met het habitatype Meren met Krabbenscheer (zie figuur 2.1).

Beide habitattypen liggen buiten de directe invloedssfeer van de ontsluitingsweg, maar kunnen wel beïnvloed worden als gevolg van de gewijzigde verkeerstromen richting het industrieterrein Zwarte Water. De NO_x-emissies van verkeer leiden tot verzuring en vermesting van de habitattypen. Beide habitattypen die aanwezig zijn, zijn gevoelig voor stikstofdepositie. De kritische depositiewaarde van de habitattypen zijn respectievelijk 1.571 mol N/ha/jaar en 2.143 mol N/ha/jaar. De achtergronddepositie varieert ter plaatste van de habitattypen tussen 1.420 mol N/ha/jaar en 1.560 mol N/ha/jaar. Dit betekent concreet dat stikstofdepositie voor beide habitattypen geen knelpunt vormt. Voor het habitatype Glanshaver- en vossenstaarthooilanden is de achtergronddepositie nagenoeg gelijk met de kritische depositiewaarde.

Als gevolg van de nieuwe ontsluitingsweg zal het verkeer dat vanuit het zuiden richting het industrieterrein rijdt voor een deel eerder afslaan. Hierdoor neemt het aantal verkeersbewegingen in de omgeving van het habitatype Glanshaver- en vossenstaarthooilanden toe. De stikstofdepositie op het habitatype zal ook toenemen.

Er wordt geadviseerd om veranderingen in stikstofdepositie nader te onderzoeken, om zo de effecten op het habitatype Glanshaver- en vossenstaarthooilanden te kunnen kwantificeren. Omdat de achtergronddepositie nagenoeg gelijk aan de kritische depositiewaarden, worden geen knelpunten voor het plan verwacht.

Figuur 2.1 Globale ligging van de nieuwe ontsluitingsweg (rood) ten opzichte van de habitattypen in het Natura 2000-gebied: groen gestreept is Glashaver- en vossenstaarthooilanden (Grote vossenstaart), lichtblauw is Meren met Krabbenscheer. (Bron Atlas van Overijssel, 14 mei 2014).

Habitatsoorten

De populatie van Kleine modderkruiper en Bittervoorn in het Natura 2000-gebied heeft geen ecologische relatie met het plangebied, omdat oppervlaktewater ontbreekt. Enig effect wat op zou kunnen treden is, is stikstofdepositie (zie habitattypen). De leefgebieden van beide soorten zijn echter niet gevoelig voor stikstofdioxide, waardoor negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van habitatsoorten effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Broedvogels en niet broedvogels.

De binnen het Natura 2000-gebied beschermde broedvogels en niet broedvogels kunnen tijdens de aanlegfase worden verstoord door de werkzaamheden en de kwaliteit van het leefgebied van de soorten kan negatief worden beïnvloed door een toename in stikstofdepositie.

Kolgans en Kleine zwaan zijn het meest gevoelig voor verstoring door de werkzaamheden (verstoringafstand 500 meter).

De versturende effecten (geluid, beweging en licht) van de aanlegwerkzaamheden aan de weg worden voor een deel afgeschermd richting het Natura 2000-gebied door opgaande begroeiing, een dijk en

een (agrarisch) bedrijf. Daar waar de werkzaamheden niet worden afgeschermd richting het Natura 2000-gebied is de afstand tot het gebied >500 meter.

Uit voorgaande wordt geconcludeerd dat er geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 broedvogels en niet broedvogels optreden tijdens de aanlegfase.

Voor deze soortgroepen geldt ook dat de gewijzigde verkeerstromen kunnen leiden tot een toename in stikstofdepositie op het leefgebied. Omdat een aantal soorten gevoelig zijn voor stikstofdepositie (bijvoorbeeld Kwartelkoning) dient nader onderzoek op dit gebied te worden uitgevoerd om negatieve effecten te kunnen uitsluiten. Omdat de kritische depositiewaarde van de soorten ongeveer gelijk is aan de aanwezige habitattypen, worden geen knelpunten verwacht (zie effectbeschrijving habitattypen).

2.2 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

*De bescherming van de **Ecologische Hoofdstructuur (EHS)** komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen bestaan van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aantasten.*

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS, waarbij tevens rekening gehouden wordt met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn (Provincie Overijssel 2009a). De kernkwaliteiten binnen de EHS zijn natuurkwaliteit, landschappelijk kwaliteiten en beleving van rust.

De wezenlijke kenmerken en waarden worden omschreven als actuele - en voor (deel)gebieden met een natuurbestemming potentiële - waarde, gebaseerd op de natuurdoelen van het gebied. De provincie Overijssel kent geen natuurdoelen meer toe aan gebieden, maar een koers omtrent haar ambities is wel op perceelsniveau weergegeven in het meest recente Natuurbeheerplan. Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap, waarmee de provincie (bepaalde) natuur wil behouden en/of stimuleren door middel van subsidies.

Plangebied ten opzichte van de EHS

Volgens de begrenzing van de EHS, zoals weergegeven in de Atlas van Overijssel (2014), ligt het plangebied op een afstand van circa 170 meter van de EHS. De begrenzing valt samen met het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten. Het beschermingsregime in Overijssel kent geen externe werking.

2.3 OVERIGE NATUURGEBIEDEN

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Er liggen geen aanvullende beschermde gebieden buiten de EHS in of in de omgeving van het plangebied (Atlas van Overijssel, kaart weidevogel- en ganzengebieden in de Omgevingsvisie).

Uit dezelfde bron blijkt dat in het verleden (meetjaar 1991) rondom het tracé van de geplande weg in drie paar Grutto, één paar Wulp, twee paar Scholekster en twee paar Kievit voorkwamen. Of het gebied destijds nog wel provinciaal weidevogelgebied was, is onbekend. Tijdens het onderzoek voor de quickscan natuurtoets zijn vrijwel geen weidevogels aangetroffen. Gezien het gebied steeds meer bebouwd is geraakt door de aanleg van bedrijventerrein, is de openheid en rust sterk aangetast en is het plangebied minder geschikt geworden voor weidevogels. Negatieve effecten op weidevogelgebieden zijn als gevolg van de aanleg van de weg dan ook niet aan de orde.

2.4 EINDCONCLUSIES GEBIEDSBESCHERMING

Geconcludeerd wordt dat als gevolg van de aanleg van de ontsluitingsweg naar verwachting geen negatieve effecten ontstaan op de instandhoudingsdoelen die gelden binnen Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Een nader onderzoek naar de effecten van stikstofdepositie moeten dit uitsluiten, maar gezien het reeds uitgevoerd vooronderzoek worden geen knelpunten verwacht.

Daarnaast zijn geen negatieve effecten te verwachten op de Ecologische Hoofdstructuur en natuurwaarden buiten de EHS.

3 Flora- en faunawet

*De **Flora- en faunawet** (Ff-wet) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken en bovendien compensatie te realiseren voor verlies van leefgebied of groei- of verblijfplaatsen.*

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden hierbij kort toegelicht.

3.1 ONDERZOEKSMETHODE

Voorliggende ecologische beoordeling is voor een belangrijk deel gebaseerd op een locatiebezoek op 24 april 2014. Tijdens dit bezoek is het hele plangebied onderzocht en is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaar beschermde soorten (Ff-wet tabel 2 en 3) en aan bedreigde (Rode Lijst) soorten. Speciale aandacht is daarbij uitgegaan naar de soortgroepen flora, broedvogels met jaarrond beschermde nesten en zoogdieren. Relevante soorten uit overige soortgroepen zijn eveneens meegenomen. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 3 Geraadpleegde bronnen) en 'expert judgement' is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

3.2 FLORA

In het plangebied zijn plantensoorten aangetroffen van graslanden van voedselrijke omstandigheden zoals Ridderzuring, Vogelmuur, Engels raaigras, Zachte dravik en Kruipe boterbloem. Op het braakliggende terrein komt veel Bijvoet en Akkerdistel voor.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen beschermde of bedreigde plantsoorten aangetroffen. Deze worden hier op basis van de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen is in deze situatie voor flora niet aan de orde.

3.3 VLEERMUIZEN

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. In deze paragraaf worden deze onderdelen ten opzichte van het plangebied nader besproken.

Potentiële vaste verblijfplaatsen

In het plangebied bevindt zich geen bebouwing en staan geen bomen die potentiële ruimten herbergen die geschikt zijn als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. De aanwezigheid van vaste

verblijfplaatsen van zowel gebouw- als boombewonende vleermuizen kan zodoende worden uitgesloten.

Potentiële vliegroutes en foerageergebieden

Het plangebied en de directe omgeving worden mogelijk gebruikt als (onderdeel van) foerageergebied van diverse vleermuissoorten als Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis. Als gevolg van de beoogde werkzaamheden wordt echter geen schade verwacht op belangrijke vliegroutes en essentiële foerageergebieden. Het plangebied blijft geschikt als foerageergebied, ook na uitvoering van de plannen. Vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes of foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

3.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Verblijfplaatsen van zwaar beschermde grondgebonden zoogdiersoorten (zoals Waterspitsmuis en Das) zijn wegens het ontbreken van geschikt leefgebied niet te verwachten in het plangebied en in de directe omgeving ervan. Wel zijn vaste verblijfplaatsen van enkele laag beschermde (Ff-wet tabel 1) grondgebonden zoogdiersoorten zoals Egel, Bosmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Huispitsmuis, Aardmuis en Veldmuis te verwachten. Bij de planrealisatie zullen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde grondgebonden zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten echter niet aan de orde, omdat voor deze soorten een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet.

3.5 BROEDVOGELS

Aangezien dit onderzoek een quickscan betreft, is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Tijdens het veldonderzoek is met name gekeken naar de aanwezigheid van broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen (zie kader 3.1). Daarnaast is op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgment en bekende ecologische principes beoordeeld welke soorten aanwezig kunnen zijn.

Kader 3.1. Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus.

Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

In het plangebied en binnen de invloedssfeer van de plannen zijn geen broedvogels met jaarrond beschermde nesten te verwachten.

Overige broedvogels

In het plangebied en directe omgeving zijn diverse broedvogels van agrarisch gebied, ruigte en waterlopen aangetroffen en te verwachten zoals Scholekster, Wilde eend, Knobbelswaan, Grote Canadese gans, Putter, Roodborsttapuit, Grasmus en Bosrietzanger.

Als gevolg van de beoogde plannen zal terplekke beperkt broedgelegenheid van broedvogels van agrarisch gebied, ruigte en waterlopen verdwijnen. De gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten komt echter niet in gevaar, omdat in de omgeving van het plangebied voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn.

Oeverwaluw

In het zanddepot aan de oostzijde is een (beginnende) kolonie van Oeverwaluw aanwezig. Ten tijde van het veldbezoek waren er acht bezette nestholten. Zolang de oeverwaluwkolonie bewoond is, mag het zanddepot niet worden afgegraven en dient hiermee te worden gewacht tot het einde van het broedseizoen (circa half september).

Algemeen

Er dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van broedvogels. Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste van de aanwezige soorten kan de periode tussen half februari en half juli worden aangehouden als broedseizoen.

3.6 AMFIBIEËN

Oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied waardoor voortplanting van amfibieën kan worden uitgesloten. In het plangebied zijn laag beschermde amfibieën als Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker beperkt overwinterend te verwachten in ruigte en holletjes in het grasland. Het betreft hier zogenaamde algemene, laag beschermde soorten waarvoor in deze situatie automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet.

Juridisch zwaar beschermde amfibieën worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht in het plangebied (onder andere RAVON en waarneming.nl).

Effecten op overwinterende amfibieën kunnen - mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinteringsperiode van amfibieën. De maanden september en oktober zijn in de regel het meest geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden.

3.7 OVERIGE SOORTGROEPEN

Gezien de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens kan worden geconcludeerd dat geen voortplantingslocaties of vaste verblijfplaatsen van beschermde insecten, vissen, reptielen en weekdieren aanwezig en te verwachten zijn.

3.8 EINDCONCLUSIES FLORA- EN FAUNAWET

Er dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels: verstoring tijdens deze periode dient te worden voorkomen.

Voor de overige soortgroepen is het in deze situatie vanuit de Flora- en faunawet niet nodig vervolgstappen te nemen.

4 Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bekker J.P, P. Twisk en A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Ministerie van EZ. Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Drukkerij Ando, Den Haag.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

R.J. Strijkstra 2011. Actualisatie ecologisch onderzoek Hasselt-Zuid. A&W -rapport 1671
Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Internet

Atlas van Overijssel (http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/atlasvanoverijssel_basis/v1)

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen).

Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

Bijlagen

Bijlage 1: Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde

gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd¹. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit en op www.drloket.nl.

¹ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

